

MONETĀRAIS BIĻETENS 2006

5

Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes publiskotie dati par rekordlielo IKP pieaugumu 1. ceturksnī (13.1%), kā arī augstā inflācija un ārējā nesabalansētība pastiprināja bažas par tautsaimniecības pārkaršanu. Tik strauja izaugsme ir riskanta tautsaimniecības ilgtermiņa sabalansētai attīstībai, īpaši, ja pieaugumu galvenokārt nodrošina uz iekšzemes patēriņu balstītās nozares, lēnāk attīstoties uz ārējo pieprasījumu vērstajām jomām. Krass kāpums bija būvniecībā (17.5%) un pakalpojumu sektorā, t.sk. tirdzniecībā (17.7%), citā komercdarbībā (18.7%) un pārējos komunālajos, sociālajos un individuālajos pakalpojumos (17.9%). Mērens pieaugums bija transporta, glabāšanas un sakaru nozarē (6.0%), kā arī apstrādes rūpniecībā (8.8%). Arī dati par tautsaimniecības izaugsmi aprīlī un maijā liecina par minēto tendenču saglabāšanos. Palēninoties izaugsmei rūpniecībā, aprīlī sezonāli izlīdzinātais apstrādes rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss palielinājās tikai par 3.9%, rūpniecības produkcijas kopējai izlaidei augot par 4.3%. Joprojām samazinājās pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms (majā – par 8.1%). Kravu apgrozījums Latvijas ostās salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga par 5.7%. Savukārt mazumtirdzniecības (t.sk. automobiļu pārdošanas un autodeglvijas mazumtirdzniecības) apgrozījums aprīlī pieauga par 22.3%. Maijā straujāk nekā iepriekšējos mēnešos samazinājās bezdarba līmenis (par 0.3 procentu punktiem; līdz 7.0%).

Palielinoties degvielas (par 7.0%) un gāzes (par 18.1%) cenām, maijā patēriņa cenas pieauga par 1.2% un gada inflācija sasniedza 6.6%.

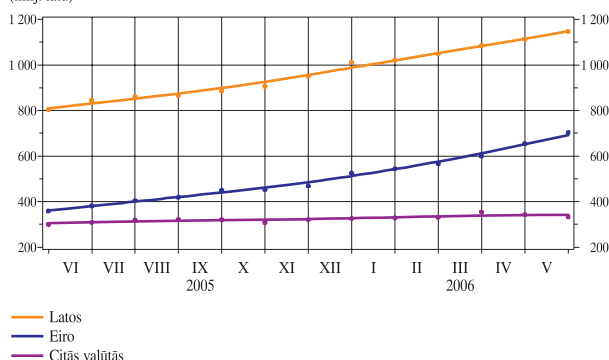
2006. gada maijā valsts konsolidētajā kopbudžetā bija finansiālais pārpalikums (80.6 milj. latu; 2006. gada pirmajos piecos mēnešos – 230.6 milj. latu; iepriekšējā gada atbilstošajā periodā – 89.2 milj. latu). Nozīmīgo budžeta pārpalikumu maijā nodrošināja gan augošie nodokļu ieņēmumi, gan nenodokļu ieņēmumi, vairākiem lielajiem uzņēmumiem veicot maksājumus par valsts kapitāla izmantošanu.

Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru tirgū notika valdības 12 mēnešu parādzimju izsole. Sākotnējā tirgus konkurējošā daudzumu izsolē tika pārdoti vērtspapīri tikai 0.9 milj. latu apjomā (piedāvātais apjoms – 8.0 milj. latu) ar vidējo svērto diskonta likmi 3.842% (par 0.553 procentu punktiem augstāka nekā iepriekšējā izsolē februārī).

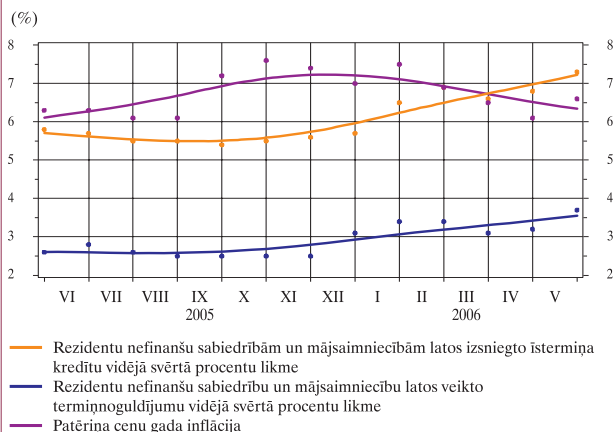
Naudas piedāvājums maijā palielinājās nedaudz. Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs) pieauga par 10.4 milj. latu jeb 1.3%. Noguldījumu uz nakti atlikums palielinājās par 26.4 milj. latu, naudas rādītājs M1 – par 36.9 milj. latu jeb 1.2% (iepriekšējā mēnesī – par 3.4%). Mērenāks bija arī naudas rādītāja M2 kāpums (44.2 milj. latu jeb 1.0%; aprīlī – 3.0%), tikai nedaudz pieaugot noguldījumu ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem atlikumam. Savukārt plašā nauda M3 palielinājās par 40.9 milj. latu jeb 0.9% (aprīlī – par 2.8%). Tādējādi maijā saruka visu naudas piedāvājuma rādītāju gada pieauguma temps (M1 – 41.9%, M2 – 41.1% un M3 – 41.8%).

Rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaim-

MĀJSAIMNIECĪBU NOGULDĪJUMI MFI
(milj. latu)

PATĒRIŅA CENU GADA INFLĀCIJA, KREDĪTU UN NOGULDĪJUMU VIDĒJĀS SVĒRTĀS PROCENTU LIKMES

Residentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām latos izsniegto istermiņa kredītu vidējā svērtā procentu likme
 Residentu nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību latos veikto termiņnoguldījumu vidējā svērtā procentu likme
 Patēriņa cenu gada inflācija

niecību noguldījumu atlikums maijā pieauga par 25.7 milj. latu, gada kāpuma tempam samazinoties līdz 44.9%. Valūtu dalījumā pieauga tikai eiro veikto noguldījumu atlikums (par 34.8 milj. latu), bet latos un citās valūtās veikto noguldījumu atlikums nedaudz samazinājās. Mājsaimniecību noguldījumu atlikums turpināja palielināties (kāpums – 73.5 milj. latu), bet finanšu iestāžu un nefinanšu sabiedrību noguldījumu atlikums saruka.

Maijā rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikuma kāpums bija rekordliels (340.5 milj. latu), tomēr kredītu gada pieauguma temps nemainījās (61.7%). Kredītu atlikuma kāpumu galvenokārt noteica hipotēku kredīta atlikuma palielināšanās par 240.0 milj. latu, t.sk. mājsaimniecībām izsniegto kredītu mājokļa iegādei atlikumam pieaugot par 118.7 milj. latu. Komerckredīta atlikums palielinājās par 53.6 milj. latu un patēriņa kredītu mājsaimniecībām atlikums – par 24.7 milj. latu. Savukārt industriālā kredīta atlikums samazinājās. Joprojām visvairāk (par 331.3 milj. latu) pieauga eiro izsniegto kredītu atlikums, turpinoties arī nelielam latos izsniegto kredītu atlikuma kāpumam (44.8 milj. latu). Joprojām samazinājās citās valūtās izsniegto kredītu atlikums (par 35.6 milj. latu). Mājsaimniecībām un finanšu iestādēm un nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu atlikuma pieaugums bija līdzīgs (attiecīgi 159.1 milj. latu un 181.4 milj. latu). Mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikuma gada pieauguma temps nedaudz samazinājās (līdz 81.7%), bet finanšu iestādēm un nefinanšu sabiedrībām – pieauga (līdz 49.9%).

Kredītresursu nodrošināšanai un rezervju prasību izpildei bankas piesaistīja papildu resursus ārvalstīs, kā arī samazināja ārējo aktīvu apjomu. Tāpēc MFI (izņemot Latvijas Banku) tīro ārējo aktīvu negatīvais rādītājs maijā pieauga par 290.1 milj. latu. Savukārt, palielinoties valsts konsolidētā kopbudžeta pārpalikumam, MFI neto kredīts valdībai saruka par 92.1 milj. latu.

Rezervju bāzes paplašināšanas dēļ ievērojami pieauga rezervju prasību izpildei nepieciešamo līdzekļu apjoms, un banku pieprasījuma noguldījumu atlikums centrālajā bankā maijā palielinājās par 234.2 milj. latu. Augot arī skaidrās naudas pieprasījumam, naudas bāze M0 palielinājās par 240.7 milj. latu. Centrālās bankas naudas piedāvājumu galvenokārt palielināja ārvalstu valūtas pirkšana no bankām (nedaudz – arī valūtas mijmaiņas darījumu atsākšanās), tādējādi Latvijas Bankas tīro ārējo aktīvu apjoms pieauga par 227.7 milj. latu. Emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem maija beigās bija 103.8%. Naudas bāzes palielinājumu ietekmēja arī bankām izsniegto *repo* kredītu atlikuma pieaugums par 45.1 milj. latu. Maijā Latvijas Bankas izsniegto *repo* kredītu apjoms bija 79.4 milj. latu (2.0 reizes lielāks nekā aprīlī), bet valūtas mijmaiņas darījumi tika veikti 3.5 milj. latu apjomā. Savukārt centrālās bankas (galvenokārt mēneša sākumā) piesaistīto termiņnoguldījumu apjoms bija 50.3 milj. latu.

Uz nakti izsniegtajiem kredītiem RIGIBOR palielinājās no 2.4–2.7% mēneša sākumā līdz 4.9% jaunā rezervju prasību izpildes perioda sākumā. Arī RIGIBOR kredītiem ar 6 un 12 mēnešu termiņu pieauga, maija beigās sasniedzot attiecīgi 4.71% un 4.59%. Vienlaikus būtiski palielinājās arī ne-MFI latos izsniegto kredītu procentu likmes. Mājsaimniecībām izsniegto kredītu procentu likmes pieauga par 1.3 procentu punktiem (līdz 9.3%) un nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu procentu likmes – par 0.5 procentu punktiem (līdz 7.0%). Ārvalstu valūtā izsniegto kredītu procentu likmes gandrīz nemainījās.

Pasaules valūtas tirgos augot eiro kursam, ASV dolāra un Japānas jenas kurss attiecībā pret latu maijā turpināja samazināties (attiecīgi par 2.8% un 0.4%), bet Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss palielinājās par 1.8%.

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI	2006	
	IV	V
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	4.3	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.6	1.2
Gada (%)	6.1	6.6
Patēriņa cenu gada pamatinflācija ¹ (%)	5.0	4.9
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	77 151	74 789
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	7.3	7.0
Valsts konsolidētā kopbudžeta finansālā bilance (milj. latu)	150.0	230.6
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	258.4	*
Imports	458.7	*
Bilance	-200.3	*

¹ Avots: Latvijas Bankas dati.

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes un Finanšu ministrijas dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI (perioda beigās; milj. latu)	2006	
	IV	V
MFI¹		
M3	4 316.9	4 357.8
Repo darījumi	0	0
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	39.9	36.6
Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem	2.6	2.6
M2	4 274.4	4 318.6
Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	1 031.8	1 039.7
Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izpēšanu līdz 3 mēnešiem	121.7	121.3
M1	3 120.8	3 157.7
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs)	796.6	807.0
Noguldījumi uz nakti	2 324.2	2 350.6
Tīrie ārējie aktīvi	-1 419.7	-1 482.1
Kredīti rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām	6 929.9	7 270.5
Kredīts valdībai	373.9	373.0
Centrālās valdības noguldījumi	219.3	301.3
Ilgāka termiņa finanšu saistības	1 384.5	1 541.6
Latvijas Banka		
M0	1 501.2	1 741.9
Skaidrā nauda apgrozībā	885.7	892.2
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	615.4	849.7
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	0	0
Tīrie ārējie aktīvi	1 579.6	1 807.3
Tīrie iekšējie aktīvi	-78.4	-65.4
Kredīti	-24.4	-7.7
MFI	1.2	46.3
Valdībai (neto)	-25.6	-54.0
Pārējie aktīvi (neto)	-53.9	-57.7
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. ASV dolāru)	2 776.69	3 266.23
Zelts	158.14	161.88
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.15	0.15
Rezerves pozīcija SVF	0.08	0.08
Ārvalstu konvertējamās valūtas	2 618.32	3 104.12

¹ Saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas metodoloģiju.

PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU KURSI	2006	
	IV	V
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	3.2	3.0
Rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu procentu likmes		
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti latos)	6.5	7.0
Kredīti mājsaimniecībām (izsniegti latos)	8.0	9.3
t.sk. mājokļa iegādei	6.0	6.1
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	5.0	5.1
Kredīti mājsaimniecībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	4.9 ¹	4.9
t.sk. mājokļa iegādei	4.8	4.6
No rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti latos)	3.2	4.0
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.8	1.2
Mājsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti latos)	3.1	3.3
Mājsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.5	0.5
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	2.6	3.1
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.3	1.4
Mājsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	3.3	3.0
Mājsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.2	1.2
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	4.0	4.0
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.5640	0.5480
Ls pret GBP	1.0070	1.0250
Ls pret 100 JPY	0.4920	0.4900
Ls pret EUR	0.7028	0.7028

¹ Dati precizēti.

MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) KOPSAVILKUMA BILANCE (perioda beigās; milj. latu)

	2006	
	IV	V
MFI rezerves	698.5	928.5
Nacionālā valūta kasēs	89.1	85.1
Noguldījumi Latvijas Bankā	609.4	843.4
Ārzemju aktīvi	3 467.8	3 411.2
Ārvalstu valūta kasēs	57.1	58.4
Prasības pret MFI	2 111.3	2 021.3
Prasības pret ne-MFI	1 252.8	1 292.0
Pārējie aktīvi	46.5	39.5
Prasības pret centrālo valdību	226.8	226.6
Prasības pret vietējo valdību	88.5	88.7
Prasības pret valsts nefinanšu sabiedrībām	118.2	115.9
Prasības pret finanšu iestādēm un privātajām nefinanšu sabiedrībām	3 972.3	4 158.2
Prasības pret māsaimniecībām	2 876.8	3 035.9
Neklasificētie aktīvi	700.4	757.1
Pamatlīdzekļi	142.0	142.6
Nauda ceļā	19.7	16.5
Pārējie aktīvi	82.9	80.8
Prasības pret rezidentu MFI (t.sk. ieguldījumi)	455.8	517.3
Aktīvi pavisam	12 149.2	12 722.1
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>425.6</i>	<i>430.5</i>
Noguldījumi uz nakti latos	1 255.4	1 278.4
Valsts nefinanšu sabiedrību	61.4	50.3
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	519.2	526.7
Māsaimniecību	674.7	701.4
Termiņnoguldījumi un noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu latos	751.0	726.1
Valsts nefinanšu sabiedrību	94.0	102.0
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	218.6	177.7
Māsaimniecību	438.4	446.3
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	1 500.5	1 528.2
Valsts nefinanšu sabiedrību	20.8	18.4
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	481.6	472.7
Māsaimniecību	998.2	1 037.2
Centrālās valdības noguldījumi	135.0	189.5
Vietējās valdības noguldījumi	116.6	125.9
Tranzītfondi	4.9	4.7
Ārzemju pasīvi	6 467.1	6 700.6
Saistības pret MFI	3 442.6	3 584.5
Saistības pret ne-MFI	2 779.0	2 871.7
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	245.4	244.4
Saistības pret Latvijas Banku	1.2	46.3
Emitētie parāda vērtspapīri	162.8	304.5
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	39.9	36.6
Kapitāls un rezerves	986.4	997.4
Rezidentu	574.3	584.1
Nerezidentu	412.1	413.3
Uzkrājumi parādiem un saistībām	82.8	83.2
Neklasificētie pasīvi	645.5	700.7
Nauda ceļā	138.4	139.0
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	81.3	79.4
Saistības pret rezidentu MFI	425.7	482.4
Pasīvi pavisam	12 149.2	12 722.1
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>425.6</i>	<i>430.5</i>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (<http://www.bank.lv>).